

Notulen Statenvergadering van 10 maart 2011

provinciaal blad 2011/35

ALFABETISCHE INHOUDSOPGAVE
Notulen 10 maart 2011

	PRESENTIELIJST	Pagina 5
1	OPENING	Pagina 7
2	AGENDA vaststelling van de agenda	Pagina 7
3	MEDEDELINGEN	Pagina 7
4	INSTALLATIE VAN DE BENOEMDE LEDEN VAN PROVINCIALE STATEN	Pagina 7
5	SLUITING	Pagina 15

Presentielijst van de leden van Provinciale Staten van Limburg voor de vergadering van 10 maart 2011

Voorzitter

Frissen, L.J.P.M .

Statengriffier

Braam, drs. J.J.

Leden	Partij	Lid sinds
Aasted-Madsen-Van Stiphout, mevrouw J.D.M.P., Kerkrade	CDA	10.03.2011
Akker, J.P. van den, Maastricht	VVD	10.03.2011
Bilsen, L.G.P. van, Roermond	VVD	26.03.2010
Bosch, J.G.G., Kerkrade	PvdA	10.03.2011
Bosch, M.T., Heerlen	PVV	10.03.2011
Bosman, C.G.L., Roermond	PVV	10.03.2011
Brugman-Rustenburg, mevrouw C., Blitterwijck	GL	10.03.2011
Bus, drs. E.H.J., Heerlen	SP	13.04.1999
Coppus, T.H.C., Horst; fractievoorzitter	SP	15.03.2007
Dijk, P.H. van, Heerlen; fractievoorzitter	PvdA	20.03.2003
Driessen, G.H.M., Horst	CDA	10.03.2011
Frische, drs. G.H.C., Maasbracht	CDA	20.03.2003
Heemels, M.J.T., Herkenbosch	PVV	10.03.2011
Helvert, M.J.F. van, Susteren; fractievoorzitter	CDA	10.03.2011
Hermans, L.G., Elsloo	PVV	10.03.2011
Janssen, A.E.P.J., Brunssum	PVV	10.03.2011
Janssen, P.G., Venlo	CDA	10.03.2011
Kersten, drs. H.M., Venray	PvdA	10.03.2011
Kirkels, A.W.P., Weert	VVD	10.03.2011
Koppe, E.J., Brunssum; fractievoorzitter	VVD	20.03.2003
Krabbendam, G., Itteren	GL	10.03.2011
Krebber, T.F.W.A., Maastricht	PVV	10.03.2011
Lebens, N.M.J.G., Sittard	CDA	10.03.2011
Leers-Poelmans, mevrouw drs. G.H.G., Maastricht	CDA	15.03.2007
Leppers, A.C.A., Melick; fractievoorzitter	50Plus	10.03.2011
Mackus, H.J.H., Nederweert	CDA	10.03.2011
Medendorp, mevrouw drs. W., Maastricht	PvdA	15.03.2007
Öztürk, S., Roermond	PvdA	10.03.2011
Prevoo, D.M.M.T., Sittard	SP	15.03.2007
Rewinkel, B.A.L., Landgraaf	SP	10.03.2011
Rey, J.F.B. van, Herten	VVD	18.04.1995
Rijnsbergen, mevrouw M. van, Sittard	SP	10.03.2011
Roefs, mevrouw C.W.J.M., Bergen	PvdA	10.03.2011
Soest, K.J.P. van, Venlo	PVV	10.03.2011
Stassen, mevrouw L.J.A.J., Echt; fractievoorzitter	PVV	10.03.2011
Steen, P. van der, Born	VVD	10.03.2011
Titulaer, ir. M.J.J., Mheer	CDA	20.03.2003
Tulder, mevrouw dr. M.A.T.M. van, Venlo; fractievoorzitter	GL	15.03.2007
Uringa, H.M.E.L., Bunde	PVV	10.03.2011
Velden, mevrouw J.L.S. van der, Venlo	VVD	10.03.2011
Verheijen, M.L., Venlo	VVD	10.03.2011
Verhoijzen, M.L.M., Beringe	CDA	10.03.2011
Vliet, R.A. van, Nederweert	PVV	10.03.2011

Voncken, M.M.W., Amstenrade	SP	10.03.2011
Wageningen, J. van, Maastricht; fractievoorzitter	D66	10.03.2011
Wijnands, L.J.H., Maastricht	50Plus	10.03.2011
Zijp, mevrouw M.F., Roermond	D66	10.03.2011

Het college van Gedeputeerde Staten

Wolfs, mevrouw O.M.T.
Hessels, drs. J.W.M.M.J.

Notulist

J.P.P.A. Wijnen (Notuleerservice Nederland)

Sinds
24.10.2008

PROVINCIALE STATEN VAN LIMBURG VERGADERING VAN 10 MAART 2011

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering om 14.00 uur.

De voorzitter: Ik open deze vergadering.

Aan het begin van deze vergadering, waarin wij samenkomen om de belangen van de provincie Limburg en haar inwoners te dienen, spreken wij de hoop uit dat onze arbeid vrucht zal dragen. Mogen wij kracht en inspiratie putten uit onze geloofs- en levensovertuiging met een juiste waardering voor elkaars mening. Dat is onze bede aan God of elkaar.
Dank u wel.

Ik heet u allen van harte welkom. Voor de meesten van u is het een heel bijzondere dag. Voor sommigen is het een dag waarbij gisteren eigenlijk een periode is beëindigd en waarbij nu een nieuwe periode begint.

2. Vaststelling van de agenda voor deze vergadering

De voorzitter: Ik ga ervan uit dat we vandaag geen problemen zullen krijgen met de agenda. U kunt gerust opmerkingen maken. Ik heb begrepen dat de leden van de fracties er behoefte aan hebben om straks even het woord te voeren met betrekking tot wat vorige week woensdag is gebeurd en wat er niet is gebeurd rondom de uitslag enzovoorts. Het betekent dat we dit punt aan de agenda toevoegen. De agenda is vastgesteld. Ik ga ervan uit dat we net zoals gisteren, maar daar bent u niet allemaal bij geweest, proberen om deze vergadering rond de klok van 16.00 uur te beëindigen.

3. Mededelingen

De voorzitter: In de eerste plaats de mededeling dat de zitplaats waar u nu zit nog niet volstrekt in alle democratie is vastgesteld, maar er moet iemand het initiatief nemen en dat heb ik zelf gedaan. Dat is niet meer en niet minder dan een voorstel en we zullen daar zeker de komende dagen en weken in een fungerend dagelijks

bestuur, het presidium, op terugkomen en dan kunt u allemaal uw wensen en bevindingen kwijt en zullen we misschien tot een andere indeling komen.

Het tweede punt heeft te maken met de microfoon. Ook dat moet ik misschien uitleggen. Als u het woord voert, staat daarvoor het kathederters ter beschikking, maar voor interrupties zijn de andere microfoons voor u beschikbaar. Dan moet u even het knopje indrukken en als de voorzitter geen bezwaar maakt, dan kunt u het woord voeren.

Dan nog de mededeling dat over een aantal zaken dat vooral de procedure betreft in het interregnum tussen nu en de keuze van het nieuwe bestuur, er enkele regelingen van werkzaamheden moeten plaatsvinden. Het zou goed zijn als we na deze vergadering even met de fractievoorzitters of de fungerende fractievoorzitters bij elkaar komen.

Een laatste mededeling. Er worden foto's gemaakt. Het is niet gebruikelijk dat tijdens de vergaderingen van de Staten in de zaal foto's worden gemaakt, maar bij wijze van uitzondering is dat vandaag toegestaan. Kunt u daarmee instemmen? Dat is akkoord.

4. Installatie van de benoemde leden van Provinciale Staten

De voorzitter: Aan de orde is eerst de beëdiging respectievelijk het afleggen van de verklaring en de belofte overeenkomstig artikel 14 van de Provinciewet. Daartoe leggen alle nieuw benoemde leden in handen van de voorzitter de in artikel 14 van de Provinciewet voorgeschreven eed of verklaring en belofte af. U moet even goed luisteren naar wat zo dadelijk gaat gebeuren. Ik zal zo meteen de tekst van de eed en de belofte voorlezen bij deze balie om het gemakkelijker te maken voor u. Daarna roep ik – dat heeft ook weer te maken met het maken van die foto – de leden van de fracties achtereenvolgens een voor een naar voren naar de interruptietafel en zal vervolgens elk Statenlid afzonderlijk vragen de eed of de belofte af te leggen. Ik spreek de tekst maar één keer uit, maar ik roep alle namen af en daarna wordt de eed of de belofteverklaring afgelegd.
Voor de goede orde moet ik er misschien toch nog bij zeggen, dat als de eed wordt afgelegd, de rechterhand wordt opgestoken, waarbij de wijsvinger en de middelvinger worden opgesto-

ken en dat wordt gezegd: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De leden die de verklaring en belofte afleggen, zeggen na het afroepen van hun naam: Dat verklaar en beloof ik.

Ik hoop dat iedereen er goed van doordrongen is en dat niet iemand zo dadelijk in de fout gaat.

Dan begin ik nu met dit officiële moment.

De tekst van de eed c.q. de verklaring en de belofte luidt: Ik zweer óf verklaar dat ik, om tot lid van Provinciale Staten benoemd te worden rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik zweer óf verklaar en beloof dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik zweer óf beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van Provinciale Staten naar eer en geweten zal vervullen. Ik ga nu over tot het afroepen van de namen per fractie.

Van de Partij voor de Vrijheid

De heer Bosch: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De heer Bosman: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De heer Heemels: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De heer Hermans: Dat verklaar en beloof ik.

De heer Janssen: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De heer Krebber: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

Mevrouw Stassen: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De heer Uringa: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De heer Van Soest: Dat verklaar en beloof ik.

De heer Van Vliet: Dat verklaar en beloof ik.

Van het Christen-Democratisch Appèl

Mevrouw Aasted-Madsen-Van Stiphout: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De heer Driessen: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De heer Frische: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De heer Janssen: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De heer Lebens: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

Mevrouw Leers-Poelmans: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De heer Mackus: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De heer Titulaer: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De heer Van Helvert: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De heer Verhoijzen: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

Van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

De heer Kirkels: Dat verklaar en beloof ik.

De heer Koppe: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De heer Van Bilsen: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De heer Van den Akker: Dat verklaar en beloof ik.

De heer Van der Steen: Dat verklaar en beloof ik.

Mevrouw Van der Velden: Dat verklaar en beloof ik.

De heer Van Rey: Dat verklaar en beloof ik.

De heer Verheijen: Dat verklaar en beloof ik.

Van de Partij van de Arbeid

De heer Bosch: Dat verklaar en beloof ik.

De heer Kersten: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

Mevrouw Medendorp: Dat verklaar en beloof ik.

De heer Öztürk: Dat verklaar en beloof ik.

Mevrouw Roefs: Dat verklaar en beloof ik.

De heer Van Dijk: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

Van de Socialistische Partij

De heer Bus: Dat verklaar en beloof ik.

De heer Coppus: Dat verklaar en beloof ik.

De heer Prevoo: Dat verklaar en beloof ik.

De heer Rewinkel: Dat verklaar en beloof ik.

Mevrouw Van Rijnsbergen: Dat verklaar en beloof ik.

De heer Voncken: Dat verklaar en beloof ik.

Van GroenLinks

Mevrouw Brugman-Rustenburg: Dat verklaar en beloof ik.

De heer Krabbendam: Dat verklaar en beloof ik.

Mevrouw Van Tulder: Dat verklaar en beloof ik.

Van D66

De heer Van Wageningen: Dat verklaar en beloof ik.

Mevrouw Zijp: Dat verklaar en beloof ik.

Van 50PLUS

De heer Leppers: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De heer Wijnands: Dat verklaar en beloof ik.

De voorzitter: Dames en heren, geachte leden van de Staten. Het is mij een eer u nu officieel te mogen verwelkomen nu u door vele Limburgers bent gekozen als volksvertegenwoordiger. Een grote eer voor u die rechten en plichten met zich meebrengt, opgeroepen door het vertrouwen dat de kiezer in u heeft gesteld. Veel Statenleden hebben gisteren afscheid genomen. Voor de een was dit een bewust gekozen afscheid en voor de ander een gedwongen afscheid. Dat hoort nu eenmaal bij de in ons land zo vanzelfsprekende democratie. Daar zijn honderden miljoenen mensen in onze wereld jaloers op. Bovenal feliciteer ik u van harte met uw lidmaatschap van Provinciale Staten van Limburg dat vandaag ingaat, de 23^e periode. U bent vanaf vandaag gewettigd om in vergadering bijeen besluiten te nemen. Besluiten die veelal meerderheidsbesluiten zullen zijn. Het komt er in een democratie op aan om voor deze besluiten respect te tonen en deze ten uitvoer te brengen. Daarbij moet natuurlijk de positie van minderheden eveneens worden gerespecteerd, maar wel in de overtuiging dat dit respect niet ten koste mag gaan van de effectieve uitvoering van een meerderheidsbesluit. Dat is de kern van ons democratisch bestel. Volksvertegenwoordiger zijn is een heel eervolle positie, maar dat is niet hetzelfde als een luxe positie. Eigenlijk verplicht het volksvertegenwoordiger zijn u tot iets. De mensen in de provincie verwachten een voorbeeldfunctie op het gebied van integriteit en op het delen van gemeenschapszin dat bij Limburgers sterk is ontwikkeld. Zij verwachten dat u gevoel voor verhoudingen ontwikkelt. Verhoudingen tussen mensen en verbanden van mensen. Ze verwachten ook van u dat u als volksvertegenwoordiger een onlosmakelijk onderdeel bent van de gedecentraliseerde eenheidsstaat Nederland, waarin drie overheden onlosmakelijk van elkaar acteren en dat veelal in samenspraak doen met Europese instellingen. Na de feestelijkheid van het gekozen zijn, eindigt vandaag de glamour en begint het echte werk. Ik ben ervan doordrongen geraakt in de laatste zes jaar dat

het Statenwerk u vele, vele uren per week zal gaan kosten en dat u dat alleen kunt volhouden als u dienstbaarheid naar mensen toe vooropstelt. Het is geen normale parttimebaan van één kantoordag per week. Van u wordt verwacht om overal, zeker binnen uw wellicht nog te ontwikkelen interessegebieden, aanwezig te zijn en het volk fulltime te vertegenwoordigen. Het kan zeker geen kwaad om buiten deze Statenzaal te zoeken naar argumenten die uw besluitvorming in deze zaal substantie geven. Ik benadruk graag dat hier in deze omgeving de besluiten worden genomen en niet elders, niet in de media. Het echte werk dat vanaf vandaag begint, is ook werk van pieken en dalen, van vooral geven en soms nemen, van verliezen en van winnen. Als u verliest, profileert u zich dan vooral als een moedige verliezer en als u wint als een nederige winnaar. Het is een groot goed dat onze democratische verworvenheden zijn ingebed in de Grondwet, de Provinciewet en in vele bijzondere wetten die de Provincie, het provinciaal bestuur, of u, Provinciale Staten, taken opdragen. Bij de oude Grieken riskeerde je soms je leven. In het klassieke Athene werd je niet gekozen voor een uitvoerend mandaat als bestuurder, maar stelde je jezelf daarvoor beschikbaar en na een jaar werd dan door een volksraad beoordeeld of je het goed had gedaan. Met sommigen die het niet goed hadden gedaan, gebeurden daarna erge dingen. In een Grieks stadstaatje in Italië had men ook een regel die tot nadenken stemde. Een regel om te voorkomen dat de samenleving zou verzanden in regels. Dat spreekt me wel aan. Deed je een wetsvoorstel dat niet in genade viel, dan hing je letterlijk. In tweehonderd jaar tijd is daar geen nieuwe wet ingediend. Paarse krokodillen zijn daar waarschijnlijk ook niet gesignaleerd. Overigens omarm ik de consequenties die daar verbonden werden aan een wet zeker niet, maar de essentie van de klassieke filosofen omarm ik voluit, namelijk dat je jezelf niet uit de problemen kunt reguleren. Voor het oplossen van problemen moet de samenleving veelal zelfdragend zijn. Wees gerust, het besturen van deze provincie is niet levensgevaarlijk, maar de publieke of digitale schandpaal is nooit ver weg.

In Nederland, geachte Statenleden, is er veel veranderd de laatste jaren en natuurlijk ook in de provincie Limburg. Grote vraagstukken als krimp, de positie van de provincies in Nederland en voor Limburg meer in het bijzonder de positie

in Europa, gaan uw aandacht vragen. Bezuinigingstaakstellingen zullen ongetwijfeld de komende jaren de vraag opwerpen op welke terreinen wij wellicht moeten terugtreden. Zeer zeker zullen deze vraagstukken zich niet blijven beperken tot oplossingen voor vandaag en morgen. Neem Emma, geboren in Simpelveld op 2 maart 2011, de dag van de verkiezingen. Welke mogelijkheden zou zij volgens u allemaal moeten hebben? En haar ouders en haar grootouders? Over vier jaar, bij de volgende Provinciale Statenverkiezingen, zal ze voor het eerst naar school gaan. Hoe dichtbij of veraf zal die voor haar staan? Hoe komt ze daar? Wordt ze tussen de middag opgevangen? Kunnen haar ouders in de buurt werken? Krijgen haar grootouders de zorg die ze misschien nodig hebben? Leert ze om te genieten van het leven, haar creativiteit en gaven te ontwikkelen?

Geachte leden van deze Staten. De kiezer heeft gekozen, zoals gezegd, en daarmee hebben de kiezers u een grote verantwoordelijkheid in handen gegeven voor het welzijn van hun kinderen, hun ouders, hun burens, hun werkgevers, hun werknemers, hun zorgverleners, hun vervoerders, om een leefbare samenleving te ontwikkelen waar mensen zich gelukkig voelen. Het is aan u om te bepalen hoe u daarmee omgaat, want vanaf vandaag hebt u niet alleen een verantwoordelijkheid naar uw kiezers, maar naar alle Limburgers en ook naar degenen die u niet hebben gekozen. U bent vanochtend al door griffiemedewerkers en anderen uitvoerig geïnformeerd. Dat zal heel erg omvangrijk zijn geweest. Over de wijze van vergaderen in de commissies en de Staten, over het presidium, over de voorzitter van de Staten, over het functioneren van fracties enzovoorts. Ook over de wijze van meningsvorming en het proces dat doorlopen wordt alvorens besluitvorming aan de orde is. De heer Scheepens, oud-vicevoorzitter, heeft gisteren samen met de griffie een overdrachtsdocument van aanbevelingen, regels en gewoonteregels samengesteld dat u ter hand kunt nemen om te bestuderen. Probeer u dat vooral niet vandaag allemaal tot u te laten doordringen, dat zal de komende tijd wel gebeuren.

Daarnaast liggen er grote uitdagingen voor u, die er na de totstandkoming van een nieuw bestuur – hopelijk voor Pasen als het aan mij zou liggen – toe doen. De vervolmaking van het proces van dualisme bijvoorbeeld. Het schep-

pen van een goede politieke sfeer in de Staten. Balans vinden tussen het vertrouwensbeginsel en het controlebeginsel. De bezuinigingen. Focus aanbrengen in wat de Provincie blijft doen. Nadenken over wat de Provincie met de nieuwe media moet gaan doen – dan heb ik het vooral over de sociale media – en of het stuwmeer aan regels dat de Staten zichzelf oplegt niet iets minder kan. Kijken naar mogelijkheden of de Staten niet horizontaler het debat kunnen aangaan met de samenleving, bijvoorbeeld door de inrichting van burgerfora. Natuurlijk is het vanzelfsprekend dat u de eerstkomende tijd ook uzelf toerust om u tot een aansprekend Statenlid te ontwikkelen. Daar waar u dat noodzakelijk of wenselijk vindt, kunnen medewerkers van de griffie, medewerkers van de provincie, een begeleidende rol vervullen. Bovendien ga ik ervan uit dat de ervaren Statenleden beschikbaar zijn om u met raad en daad bij te staan. Als jong en onervaren volksvertegenwoordiger heb ik vele jaren geleden het meest geleerd van de oude parlementaire rotten in het vak.

Ten slotte. Ik heb het gisteren ook al gezegd: probeer bij voortdurend te werken aan beknoptheid en scherpte in het debat. Doe dit met verve en op inhoud, op basis van argumenten. Speel op de bal en niet op de persoon. Menselijke verhoudingen in de politiek behoren niet te vertroebelen. Het is een groot goed. Zoek transparantie in het werk en ontwikkel u als een integer Statenlid door respect te tonen voor opvattingen van de ander. Alleen op deze wijze komt gedragen besluitvorming tot stand. Dat is in ons belang en dat is in uw belang. Dat is in het belang van Limburg en van de Limburgers. Daar moeten wij, zeker als het er op aankomt, allen voor staan.

Dank u voor uw aandacht en ik wens u allen heel erg veel succes toe in de komende jaren.

Dan ga ik ervan uit dat wij nu even een ronde doen met fractievoorzitters of andere vertegenwoordigers van de fractie. Ik wil graag het woord geven aan de heer Coppus.

De heer Coppus: Voorzitter, dank u wel. Onze fractie en een aantal andere fracties hebben vandaag een kort moment gevraagd om met elkaar de verkiezingsuitslag te duiden, om met elkaar aan te geven wat er de afgelopen tijd is gebeurd en wat belangrijk is voor de onderhandelingen. Welke zaken komen aan de orde en

hoe staan de fracties daarin die aan deze zaken behoefte hebben? Vandaar dat wij hebben verzocht om hierover met elkaar kort van gedachten te wisselen. Het kunnen statements zijn, maar wat ons betreft nodig ik iedereen uit. Ziet u er de noodzaak van in om daarover met mij te debatteren, ga dan vooral naar de microfoon, dat maakt het ook spannend.

Er is vorige week nogal wat gebeurd. De Commissaris van de Koningin heeft het aangegeven: 35 nieuwe Statenleden, bijna driekwart van de Provinciale Staten is nieuw. Als je kijkt naar de verhoudingen tussen de politieke partijen, dan zijn die verhoudingen flink veranderd en dat betekent nogal wat voor de provinciale politiek. De PVV is de grootste geworden en dat zegt nogal wat over de verantwoordelijkheid die dat voor deze partij met zich mee moet brengen. Wat ons betreft neemt de PVV als grootste partij, dat hebben we vorige week ook al aangegeven, het voortouw in de onderhandelingen omdat de verantwoordelijkheid uiteindelijk daar ligt. Ik ben blij dat de onderhandelingen morgen van start gaan, want het is belangrijk om heel snel – en de Commissaris van de Koningin gaf dat zojuist ook al aan – duidelijkheid te krijgen over hoe deze provincie uiteindelijk bestuurd gaat worden.

Verliezen doet soms pijn. Ook onze fractie heeft de afgelopen verkiezingen verloren, maar uiteindelijk zal de SP nooit weglopen voor de verantwoordelijkheid om mee te besturen. De SP is nooit opgericht om alleen maar in de oppositie te blijven. Vorige keer wilden wij graag meebesturen, maar toen is het helaas niet gelukt. Wij zullen alles op alles zetten om Limburg mee te gaan besturen en om de verantwoordelijkheid te nemen om te knokken voor een beter Limburg. Alles op alles, maar uiteindelijk niet ten koste van alles en dat zal duidelijk zijn. De komende dagen, de komende weken, zal tijdens de onderhandelingen wel duidelijk worden waar de overeenkomsten zitten en waar ook mogelijk de verschillen zitten. Wat onze fractie in dit debat wel graag aan wil geven, is welke zaken wat ons betreft voor de toekomst van Limburg belangrijk zijn. De eerste keuze die gemaakt moet worden, is dat heel snel de richting wordt bepaald voor de Provincie. De kerntakendiscussie die de afgelopen Statenperiode vooruit is geschoven, zal heel snel gevoerd moeten worden. Een nieuwe coalitie zal ook heel snel duidelijk moeten maken wat we laten vallen en waar we mee door-

gaan. Welke kansen gaan wij Emma over vier jaar bieden? Wat gaan wij de komende tijd doen? Dat is het belangrijkste om duidelijk te krijgen.

Daarnaast zullen we ook een besluit moeten nemen over de cultuur. Cultuur staat onder druk. Welke keuzes maken wij? Culturele voorzieningen zijn wat onze fractie betreft erg belangrijk, ook voor de komende tijd. Hetzelfde geldt voor natuur. De ecologische hoofdstructuur wordt wellicht deels door het kabinet wegbezuinigd, maar als je een economische motor voor Limburg wilt, als je een ecologische motor voor Limburg wilt, dan zul je op de een of andere manier ook moeten investeren in de natuur. Dat zal wat ons betreft een belangrijke inzet worden van de onderhandelingen.

Een andere opgave voor ons is de bevolkingskrimp. Limburg moet de komende jaren het antwoord vinden op de bevolkingskrimp. We zullen alles op alles moeten zetten om die buurt, die dorpen en die steden leefbaar te houden. Dat zal onze opgave moeten zijn en daar zullen wij ook voor knokken.

De Jeugdzorg, sociale voorzieningen. Er is gezegd: Limburg, de provincie, heeft geen sociale taak meer. Maar die sociale taak ligt voor ons, dat is namelijk de Jeugdzorg tot die taak naar de gemeenten gaat. We worden met bezuinigingen geconfronteerd. We zullen met elkaar een heel goed antwoord moeten vinden.

Voorzitter, ten slotte de laatste belangrijke opgave. Er zijn er nog wel meer, maar die gaan we in de onderhandelingen wel verder bespreken. We zullen ook moeten kiezen voor een duurzaam Limburg. Dat wil niet alleen maar zeggen dat we cradle to cradle werken, maar dat wil ook zeggen dat we nadenken over de energievoorziening, dat we nadenken over de toekomst van onze kinderen. Duurzaam handelen is voor ogen hebben waar je over tien jaar wilt staan, waar je over twintig jaar wilt staan, waar je over honderd jaar wilt staan, zonder dat het ten koste gaat van de kinderen die na ons komen. Ik wens ons heel veel succes in de onderhandelingen en ik hoop dat Limburg heel snel een nieuw, goed, functionerend provinciebestuur heeft. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Kersten.

De heer Kersten: Dank u wel, voorzitter. Allereerst wil ik natuurlijk iedereen feliciteren met de

benoeming en met name de partijen die gewonnen hebben, de PVV, de VVD, D66, 50PLUS en GroenLinks, feliciteren met hun vooruitgang en winst. Ik wil de hoop uitspreken, daarom sta ik hier, dat we constructief gaan samenwerken in deze Staten. We hebben gisteren, de voorzitter zei het al, afscheid genomen van driekwart van de mensen en daarmee is toch inderdaad, hoe je het ook wendt of keert, heel veel kennis – kennis van de historie – verloren gegaan. Een oud-verzetsstrijder zei ooit: Je kunt pas in de sneeuw weten waar je vandaan komt, omdat je daarin je voetsporen kunt terugvinden. Dat historisch besef, de kennis van het verleden, is altijd belangrijk om een goed en inhoudelijk debat met elkaar te voeren. De geschiedenis is als voetstappen in de sneeuw.

Mijn partij, de PvdA, heeft een lange traditie als het gaat om opkomen voor mensen aan de onderkant van de samenleving. Voortkomend uit de SDAP hebben wij ons tientallen jaren samen met andere partijen in Nederland altijd ingezet voor een Nederland waar iedereen ertoe deed, waar we elkaar zochten en oplossingen vonden, ook als het moeilijk was. Laten we eerlijk zijn. Nederland is een prachtig land met een rijke traditie. Een land van pioniers, van ondernemers. Al eeuwen doen we zaken over heel de wereld. Dat heeft ons ook, zoals we weten, geen windeieren gelegd. Zonder een vrije wereldhandel zou Nederland er slecht uitzien. Door de eeuwen heen is Nederland ook gevormd, vind ik, door mensen die van heinde en verre hiernaartoe kwamen, vaak ook op de vlucht voor vervolging. Hugenoten, Portugezen en Duitse Joden, maar ook mijnwerkers, gastarbeiders, mensen die hier voor zichzelf en hun kinderen een betere toekomst zochten. Dat heeft Nederland en Limburg gemaakt tot wat het is, zoals ik zei een land waar je best trots op kunt zijn. We weten ook dat de wereld op dit moment ontzettend snel verandert. De opkomst van landen als China, Brazilië, Turkije, India, veroorzaakt toch wel dat de economische positie – lees onze welvaart – ontzettend snel verandert. Die veranderingen brengen onzekerheid met zich mee. Onzekerheid over je baan, je pensioen, de gevolgen van krimp, schaalvergroting. Veel zaken die tot voor kort zo zeker leken, staan nu op losse schroeven.

Veel zaken zijn ook door de overheid op afstand gezet. Het openbaar vervoer, de ouderenzorg,

de Jeugdzorg, het onderwijs, de gezondheidszorg. Ik denk dat dit bij veel burgers het gevoel vergroot dat ze geen grip meer hebben op voor hun zulke belangrijke zaken. Je voelt je als mens vaak machteloos tegenover zulke grote en logge organisaties. Alles wordt in procedures en in reglementen geregeld en de goedbedoelde rechtszekerheid, waar we met ons allen zeker naar streven, doet mensen verdwalen in eindeloos lijkende bureaucratie. Mensen voelen zich soms letterlijk een nummer. De politiek is dan vaak goed bedoeld bezig met de waan van de dag, met incidenten. Media creëren steeds meer hun eigen hypes en sommige landelijke media zijn alleen maar geïnteresseerd in het te kijk zetten van de politiek. Ze roepen een beeld op van een overheid die alleen maar prutst en geld over de balk smijt. Ik prijs mij overigens gelukkig dat de journalistiek in Limburg deze weg nog niet is ingeslagen. Dat is namelijk niet goed voor de politiek, maar vooral niet goed voor de mensen waarvoor we zeggen het te doen. Immers, de politiek die ik ken, is wel serieus en probeert wel om de belangen van mensen te dienen. Natuurlijk gaan daarbij wel eens zaken fout. Maar waar gebeurt dat niet? Mijn hoop is dan ook dat we een kentering tot stand weten te brengen door met respect en in een open houding met elkaar om te gaan. De mensen die hier werken, zijn meestal leuke en gewone mensen, gemotiveerde mensen. U zult ze ontmoeten. Onze griffiemedewerkers, onze bodes, onze schoonmakers, kantonniers en mensen van de catering. Het zijn vaak schatten.

Juist nu het economisch moeilijk gaat, moeten we ervoor zorgen dat mensen aan de onderkant van de samenleving niet het gevoel krijgen dat we ze in de steek laten, dat zij de rekening van de crisis betalen. Dat is immers, vind ik, de essentie van een beschaafde samenleving. Iedereen hoort erbij en krijgt kansen als hij of zij zich daarvoor wil inzetten. Ik vind dat onze kansen in Limburg niet slecht zijn. We hebben uitstekend onderwijs en nergens in Europa zit zoveel kennis zo dicht bij elkaar. Drie academische ziekenhuizen, Luik, Aken, Maastricht, nergens zo kort bij elkaar als hier in ons hart. We hebben Brainport, we hebben de Life & Science Campus, we hebben Klavertje 4 en Greenport en nogmaals geweldige universiteiten, Eindhoven, Aken, Maastricht, Luik, Hasselt, Leuven. Ik zeg het vaak: 55% van de octrooien komt uit Brabant en Limburg; 45% van het private

researchgeld komt uit Brabant en Limburg en 30% van ons nationale inkomen komt uit Brabant en Limburg. Geweldige bedrijven: DSM, Sabic, OCÉ, Philips, ASML, u kent ze allemaal. Kortom, we hebben goud in handen als we allianties weten te smeden tussen de kennisinstellingen, de bedrijven en de overheden. Laten we de handen ineenslaan en keihard werken aan een goede toekomst voor de mensen in Limburg; problemen aanpakken en mensen inspireren; de mensen perspectief bieden en problemen samen met partners, zoals gemeenten, woningcorporaties, Rijk en anderen, aanpakken. Churchill zei ooit: "Een pessimist ziet een probleem in elke mogelijkheid, een optimist een mogelijkheid in elk probleem". De PvdA is denk ik, van optimistische aard. Laten we de kansen grijpen en verzilveren. Wat ons bindt is sterker dan wat ons scheidt. Mijn Limburg is ons Limburg, een Limburg waar iedereen ertoe doet. Dames en heren, ik reken op een vruchtbare samenwerking met onze fractie. Dank u wel.

De voorzitter: Wenst de heer Verheijen het woord? Neen. De heer Van Helvert.

De heer Van Helvert: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, hier staat een fractievoorzitter van een sterke fractie die het belang van Limburg gaat oppakken. Met minder mensen weliswaar gaan we meer voor Limburg betekenen. De uitslag van de verkiezingen is historisch te noemen. Nog nooit was het CDA niet de grootste partij en nu is het CDA in deze Staten even groot als de grootste partij. De PVV heeft een knappe prestatie geleverd door van nul zetels hier ineens met tien zetels binnen te komen. Namens onze fractie wil ik de PVV dan ook van harte feliciteren met deze prestatie. Ook de 50PLUS-partij komt ineens met twee zetels onze Staten binnen. Ook voor haar is een felicitatie op zijn plaats. Aan allen die gekozen zijn, beste collega's, willen we hartelijke felicitaties overbrengen. Het CDA heeft sterk verloren en daar balen we van en ik persoonlijk niet het minst. Maar dat weerhoudt ons er niet van om in de komende vier jaar te knokken voor Limburg. Voor mensen die menen dat de Christendemocratie in Limburg is weggevaagd, heb ik de volgende boodschap. Ik sta voor de Christendemocratie in Limburg, onze fractie staat voor de Christendemocratie in Limburg en onze wortels liggen in heel Limburg. Wij zullen die aanwenden en ver-

sterken. Waar in de afgelopen jaren inderdaad wortels zijn doorgesneden, zullen wij nieuwe bomen planten. Het CDA, voorzitter, heeft nu tien zetels. Ruim een op de vijf kiezers in Limburg heeft op het CDA gestemd. Ik wil onze kiezers, onze honderd kandidaten, de vele vrijwilligers en onze leden van harte bedanken voor de enorme inspanning tijdens deze campagne. Dankzij die onvoorwaardelijke inzet zijn we in staat gebleken om de peilingen te trotseren en uit te komen op tien zetels.

Het CDA zal zich de komende vier jaar sterk maken voor alle Limburgers en dat doen we door te investeren in zaken die er echt toe doen. Wij zullen investeren in economische kansen die niet alleen banen maar ook welzijn, onderwijs, cultuur en welvaart zullen genereren. Te denken valt aan Greenport Venlo, de Chemelot Campus Sittard-Geleen in samenwerking met de Universiteit Maastricht en het Academisch Ziekenhuis Maastricht. De aansluiting met Brainport blijft essentieel en de kracht voor onze financiële dienstverlening en de mogelijkheden daarvan in Zuid-Limburg moeten worden uitgebreid. Het CDA zal ook de Limburgse cultuur een warm hart blijven toedragen, ook in tijden van beperkte middelen. Het CDA is trots op de Limburgse cultuur, van Pinkpop tot LVK, van carnaval tot OLS en van harmonie tot poppodium enzovoorts. Niet alleen geeft cultuur een thuis voor onze eigen Limburgers, het is ook een mooi exportproduct, een goede poolfactor en een belangrijk onderdeel van onze economie. Het CDA zal ook het vrijwilligerswerk blijven ondersteunen. De Christendemocratie laat niet alles over aan de markt en ook de overheid zal niet alles oplossen. De belangrijkste kracht ligt bij de mensen zelf. Daar waar mensen samen iets organiseren, komt het beste in mensen naar boven. Voorbeelden daarvan zijn ZijActief, Scouting Limburg, de KVO, de Zonnebloem en ga zo maar door. Juist nu de middelen beperkter worden, wil het CDA mensen via het vrijwilligerswerk in een positie brengen om te excelleren in de maatschappij. De krimp van de bevolking vraagt om een specifieke aanpak voor elke regio. Juist nu moeten we ervoor zorgen dat de huidige en toekomstige vacatures in de zorg, maar ook daarbuiten, goed worden ingevuld. Een passende huisvesting is ook van groot belang. Limburg moet een leefbare provincie blijven.

Voorzitter, hier staan we dan na de verkiezingen in de eerste vergadering van Provinciale Staten van Limburg. Het gaat nu beginnen. De PVV, mevrouw Stassen, heeft het voortouw. De verkennende gesprekken met alle partijen, zo heeft zij toegezegd, gaan vanaf morgen beginnen. Wanneer de PVV na de verkennende gesprekken alsnog gebruik wenst te maken van een informateur, dan zal het CDA dat steunen. Het CDA wacht nu de stappen van de PVV af. Wij zijn niet aan zet. Het woord is nu aan de winnaar van de verkiezingen. Het CDA zal zich in de komende vier jaar inzetten om het contract dat het CDA met de kiezer heeft gesloten, en dat is het verkiezingsprogramma, tot uitvoering te brengen. Of dat vanuit de oppositiebankjes of vanuit de coalitiebankjes zal zijn, zal de tijd leren.

Als ik ten slotte een persoonlijke noot mag toevoegen, voorzitter? Ik vind het erg belangrijk dat we samenwerken aan Limburg voor alle Limburgers. Dat wil zeggen dat wij als volksvertegenwoordigers ervoor moeten waken dat niemand wordt uitgesloten in Limburg. Niet hier binnen de Staten en niet daarbuiten. De Staten zijn voor geheel Limburg. Daarvoor moeten we bruggen slaan en verbinden. Laten we elkaar ook de ruimte geven om tot elkaar te komen. Ik werk daar met mijn fractie heel graag aan mee. Op een goede samenwerking. Dank u wel.

De voorzitter: Er wordt geapplaudisseerd. Dat laten we vandaag toe, maar de volgende weken niet meer. Ik kijk even naar de fracties en ik moet even goed de getallen in de gaten houden, maar ik denk dat ik nu bij mevrouw Van Tulder ben. Aan u is het woord.

Mevrouw Van Tulder: Dank u wel, voorzitter. Een heel nieuw gezelschap. Een wereld aan nieuwe kansen, denken wij. GroenLinks heeft vorige week gewonnen. De PVV nog veel meer. Ook andere partijen hebben gewonnen. Iedereen van harte proficiat met de benoeming tot lid van Provinciale Staten. De PVV heeft het voortouw in de start van de coalitieonderhandelingen. Als we onze programma's naast elkaar leggen, moeten wij vaststellen dat er bijzonder weinig is wat ons bindt. Het is niet anders. GroenLinks heeft al in de verkiezingstijd aangegeven dat we mee willen doen in een coalitie en verantwoordelijkheid willen nemen. We wachten de besprekingen hierover af en we denken evenals het CDA dat

het een heel goede zaak zou zijn om een informateur te benoemen en te bekijken waar de kansen van deze Staten liggen.

We gaan een moeilijke tijd tegemoet want we leven in een moeilijke tijd. Een tijd waarin het oude denken niet meer werkt. Een tijd waarin we oplossingen moeten zoeken voor de energiecrisis, de klimaatcrisis en de financiële crisis. Dat lukt ons niet door te vluchten in struisvogelpolitiek van vermeende veiligheid en door te zoeken naar een gevaarlijke boosdoener van buitenaf. We leven in een internationale samenleving. We moeten over onze persoonlijke, onze provinciale en over onze nationale grenzen heen kijken. Voor GroenLinks is het van belang dat we echte oplossingen gaan vinden voor de uitdagingen waar we voor staan. De nieuwe coalitie die de komende vier jaar de lijnen gaat uitzetten in Limburg, moet daarom inzetten op een aantal zaken dat van groot belang is, zoals het ontwikkelen van een duurzame innovatieve economie. We vinden dat we een economie moeten creëren waarbij het accent ligt op kwalitatieve groei. We moeten af van de kwantitatieve groei en inzetten op goede ontwikkelingen die duurzaam zijn en waar we over twintig jaar nog mee vooruit kunnen.

GroenLinks vindt het van groot belang dat we onze culturele voorzieningen in stand houden en ik ben blij dat het CDA zojuist dezelfde boodschap afgaf. We moeten ervoor zorgen dat we de kaalslag die dreigt door de maatregelen van onze nationale regering, hier in Limburg beperken en in ieder geval ervoor zorgen dat we die hier opvangen.

Het behouden en waar mogelijk verbeteren van een goede zorg voor de jeugd die afhankelijk is van Jeugdzorg vinden wij ook van heel groot belang en dat is een belangrijk punt voor GroenLinks.

Dan, het zal u niet verbazen, de natuur. De ecologische hoofdstructuur moet gewoon worden afgemaakt. Het zou een enorme kapitaalvernietiging zijn als we daarmee stoppen. Wederom, als onze nationale regering dat niet wil doen, dan denken we dat we dat provinciaal moeten aanpakken. De natuur is onmisbaar voor de economische ontwikkeling, onmisbaar om ervoor te zorgen dat mensen hier willen blijven, hier willen komen, hier willen werken. We zoeken naar kenniswerkers, we zoeken naar jongeren. Zonder een goede leefomgeving, en de natuur bepaalt daar heel veel in, krijgen we dat

niet geregeld. Toerisme? Vergeet het maar als we geen mooie natuur hebben. Prettig wonen in een gezonde omgeving creëer je niet door de natuur af te breken. Dus is investeren in de natuur investeren in de economie, investeren in de ecologie en investeren in een maatschappelijk gezonde samenleving.

GroenLinks wil graag aan die ontwikkelingen bijdragen in de komende vier jaar. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u. Is er van de zijde van D66 behoefte aan een statement? Dat is niet het geval. Als laatste moet ik dat ook vragen aan 50PLUS. Ook niet. Dan zijn we hiermee aan het einde gekomen van deze feestelijke zitting.

5. Sluiting

De voorzitter: Ik heb nog een paar mededelingen. Zoals u hebt gezien hebt u het overdrachtsdocument op uw tafel gevonden waar ik het zojuist over had en ook de bureaulegger. Als u 's ochtends gaat ontbijten, moet u dit vooral eerst even doorlezen voordat u de krant gaat lezen.

Ik verzoek de Statenleden om zich snel naar buiten te begeven en op de trap te gaan staan voor de foto voor de komende vier jaar. Dat is van belang voor allerlei communicatieve zaken die hierna gebeuren. Er wordt ook een foto per fractie gemaakt. Ik vraag de fungerende fractievoorzitters om als de foto's zijn gemaakt even naar de vergaderzaal Ruys de Beerenbrouck te komen op de eerste verdieping van het bestuursgedeelte. Dat zal niet lang duren. Daarna begint een receptie of een ontvangst hier beneden.

Ik hoop dat u nog een heel mooie middag hebt hier met elkaar en ik wens u heel erg veel succes en ook vooral veel wijsheid de komende jaren toe.

De vergadering is gesloten.

(Einde van de vergadering om 14.55 uur.)

De notulen van de vergadering van 10 maart 2011 zijn door Provinciale Staten goedgekeurd in hun vergadering van 23 mei 2011:

Mevr. drs. J.J. Braam, griffier

Dhr. L.J.P.M. Frissen, voorzitter

